

Kelionės privalumai

- Gyvas, kontrastingas ir patikrintas kelionės maršrutas, suteikiantis visapusišką šalies pažinimą nuo šiaurės iki pietų (gamta, istorija, kultūra, religija, politika, festivaliai). Aplankysite net 4 nacionalinius parkus: Hustai, Hugnu-Khan, Gurvansaikano, Gorki-Tereldž.
- Kruopščiai atrinktos jurtų stovyklos, paslaugus ir dėmesingas vietos personalas ir ypač geras servisas (puikus maitinimas, geros nakvynės sąlygos, saugūs japoniški visureigiai).
- Kvalifikuoti vietos gidai.
- Profesionalus kelionės vadovas iš Lietuvos.
- Į kainą įskaičiuotas vietinis skrydis Mongolijoje, visa ekskursinė programa, lankytini objektai, pilnas maitinimas (2-12 dienomis).
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos R.Gedimino\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P.Anželikos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B.Tado\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos K.Birutės\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P.Palmiros\).](#)
- [Mongoliją: pažintis su beribiu klajoklių pasauliu!](#)

Kelionės aukso fondas

- **Ulan Batoras** – „raudonasis didvyris“, Mongolijos sostinė, į kurią veda visi šalies keliai.
- **Hustai nacionalinis parkas** ir jo garsieji gyventojai – paskutiniai tikri laukiniai prževalskio arkliai.
- Paukščių karalystė tyrame **Ugio kalnų ežere**.
- Didžiulė granitinė **Taikaro uola**, stūksanti šalia Tamiro upės.
- Žavus kalnų ir **Tsetserlego** miestelio peizažas.
- **Tsenkerio slėnis** – vienas žaliausių Mongolijoje. Lipšnus poilsis Tsenkerio karštosiose versmėse.
- Gamtos įvairovė **Hugnu-Khan nacionaliniame parke** – stepės, smėlio kopos, pusdykumė ir uolėti kalnai.
- Budistinis **Uvguno vienuolynas**, įsikūręs kalno viršūnėje.
- **Karakorumas** (UNESCO paveldo objektas) – Čingischano įkurta senoji Mongolijos sostinė Šilko kelio kryžkelėje.
- **Erdene Zuu vienuolynas** (UNESCO paveldo objektas) – seniausias ir žymiausias vienuolynas Mongolijoje, budistinės kultūros centras ir neatsiejama šalies istorijos dalis.
- **Ongio upės slėnis ir vienuolynai** – istorijos didybės ir laiko grimasų palytėta vieta.
- **Gobio dykuma** – antra pagal dydį pasaulyje, kuri šiaurėje liečia Mongolijos lygumas ir stepes bei Altajaus kalnus, pietvakariuose pasiekia Tibeto plynaukštę ir atitenka šiauriniams Kinijos regionams. Tai nėra vientisa smėlio dykynė. Čia peizažas turi keletą skirtingų veidų, ir Jūs juos išvysite.
- **Bajanzago „liepsnojančios uolos“** – smiltainio kalnagūbrių virtinė, panaši į Didįjį kanjoną Amerikoje.
- **Bajanzagas** – unikali pasaulio vietovė, kur randami dinosauro kiaušiniai ir fosilijos, viliojanti paleontologus bei dinofilus.
- Viešnage **jurtų stovykloje** pas klajoklių šeimą ir pažintis su **nomadų kasdienybe**.
- **Jurtų stovykla** – tradicinis, kilnojamas, mediniais ramsčiais įtvirtintas Azijos stepių ir dykumų klajoklių būstas – palapinė. Tradicinė jurta yra apskritimo formos, dengiamąją medžiagą sudaro avies vilnos pluoštas. Mediniai rėmai sudaro žiedinį karkasą, stogą remiančius polius bei duris. Šviesa į jurtos vidų patenka per viršuje padarytas angas, kurios naktį uždengiamos. Centre įrengiama ugnivietė. Jurta gerai pritaikyta klajokliškam gyvenimo būdai ir rūsčiam klimatui – ji lengvai surenkama ir pergabenama, storas vilnos sluoksnis saugo nuo šalčių, aptaki forma mažiau priešinasi vėjui.
- **Žygis kupranugariais** link „dainuojančių“ **Kongoro smėlio kopų**.
- **Jolo** („erelio slėnis“) – vieta, kur žalios lygumos susitinka su stačiomis uolomis, kur žemė susiduria su vandeniu, kur žaluma susikerta su sniegu ir ledu, kur šiluma ir šaltis visada šalia.
- **Gorki-Tereldž nacionalinis parkas** – neregėtų formų uolos, eglėnais pasipuošę kalnai, miškingos stepės ir karštosios versmės.
- **„Vėžlio uola“** – unikalus gamtos kūrinys.
- Milžiniška **Čingischano statula** – Mongolijos galybės ir istorijos simbolis.
- Ulan Batoro panorama nuo **Zaisano memorialinės kalvos**.
- **Nadamo festivalis** – didžiausias ir spalvingiausias Mongolijoje, simbolizuojantis Čingischano kariuomenės dvasios ir kūno stiprybę.

MONGOLIJA

Klajoklių šalies paslaptys – nuo stepių iki mėlyno dangaus

Turas per stepes ir dykumas visureigiais tikriems gurmanams ir kelionių kolekcionieriams!

Nadamo festivalis – spalvingiausia ir didingiausia visos Mongolijos šventė, kovingųjų Čingischano palikuonių kūno ir dvasios stiprybės apoteozė.

Mongolija – visiškai ne ta Žemė, kurioje gyvenate Jūs. Įsiliejus į atvirus stepių ir dykumos fonus, dažniau galima sutikti jakų, ožkų, arklių ar kupranugarių bandas nei žmones, dažniau įmanoma išgirsti skambias vėjų melodijas nei mašinų gausmą. Beribiame klajoklių pasaulyje laiko, atstumų ir patogumo matai – kitokie, o kasdienybę diktuoja laukinė aplinka ir rūstus klimatas. Gyvenimas jurtoje begalybės akivaizdoje žmones išmokė visa kur išlaikyti natūralumą ir pažinti slėpiningus ženklus, siunčiamus gamtos, protėvių, dievybių, Dangaus...

Kviečiame į mistinės romantikos kupiną kelionę, kol archainės nomadų (klajoklių) kultūros nesurijo arši globalizacija ir kol jos istorijos galybės bei laukinių žemės plotų nepasisavino masinis turizmas. Keliaujant po Mongoliją, kiekvieną reginį lydės jausmas – toks stiprus, gilus kaip ir šimtmetė klajoklių pasaulėžiūra. Patirsite, kad plačiai išsidriekę šios Azijos šalies peizažai keičiasi po truputį, reikalauja kantrybės ir ištvermės įveikiant ilgą kelią, tačiau kai pasiekiami, tuomet jau bekompromisiškai pritrenkia tauriu grožiu.

GRŪDOS sukurtas maršrutas po Mongoliją prasideda ir baigiasi Ulan Batore. Nuo vaizdingos kalvos matysite permainas išgyvenančią ir modernėjančią Mongoliją, o buvusioje paskutinio šalies chano rezidencijoje nusikelsite į neramų XX amžių. Vyksite į Hustai nacionalinį parką, kuriame gyvena paskutiniai ir tokie vieninteliai šioje planetoje laukiniai arkliai. Laisvę ir polėkį gaudysite ir Gorki-Tereldž nacionalinio parko slėniuose, kurie stebina įdomiausiais uolų dariniais, primenančiais žmogaus kūrinus. Stepių toliuose ieškosite Čingischano legendos užuominų ir jų atrasite pačiais įspūdingiausiais pavidalais. Seksite ne tik žinomiausio visų laikų Azijos karvedžio, bet ir dinosauro pėdsakais! Jūs iš tikro pabuvosite Gobio vietovėse, kuriose aptinkamos išnykusių gigantiškų roplių fosilijos ir prieš milijonus metų sustingę kiaušiniai. Jums savo kerus mes liepsnojančių spalvų Bajanzago uolos. Jus hipnotizuos švelnios kaip kašmyras ir blizgios kaip šilkas smėlio kopos. Jūs važiuosite Tibeto budizmo keliais – aplankysite istoriškai svarbiausius ir pačius vaizdingiausius Mėlyno dangaus šalies vienuolynus, juose šifruosite ypatingą skaičių – 108 ir kitus sakralius simbolius, dievybių ir bodisatvų veidus. Aiškinsitės magijos persmelkto šamanizmo paslaptis. Senąją klajoklių žemės dvasią pažinsite per garsus, spalvas ir kaukių šokius, kuriuos Jums rodys garsusis ansamblis „Tumen Ekh“. Iš arti stebėsite ir visiškai žemišką vietinių gyvenimo pusę. Nakvosite jurtose, svečiuositės pas klajoklių šeimą, ragausite mongoliškus naminius patiekalus ir skirtingai padarytus pieno gėrimus. Galėsite patikrinti, kiek Jumyse yra nomadiško azarto, ir išbandyti šaudymą iš lanko. Mongolija Jums dovanos daug subtilių staigmenų ir ilgaamžių įspūdžių nuo žemės iki pat dangaus.

Kelionės programa

1 diena. Skrydis iš Lietuvos: Vilnius – Europos miestas – Ulan Batoras.

2 diena. Ulan Batoras. Sainbainau! – būsite pasveikinti mongoliškai, lėktuvui nusileidus tarptautiniame **Ulan Batoro** Čingischano oro uoste. Jūs jau – antroje pagal dydį planetos valstybėje, kuri neturi priėjimo prie jūros. Beveik 30 kartų už Lietuvą didesnė šalis, o joje žmonių gyvena maždaug tiek pat, kiek pas mus. Iš jų bene trečdalis telkiasi sostinėje, apie 2 milijonai išsisklaidę po miestelius – sumus ir stepių bei Gobio dykumos platybes, Altajaus priekalnes. Kad geriau suvoktumėte šios šalies dvasią ir jos apimtis, pradžiai įsivaizduokite: bekrastės laukymės, kuriose dešimtis ar šimtus kilometrų galite nesutikti nė vieno žmogaus, tačiau visada sutiksime gyvulių – laukinių arba naminių. Jie palaidi nuo savo šeiminių jurtų nueina ganytis nematuodami atstumų. Netrukus ir patys visa tai pamatysite, o tada iš esmės suprasite klajoklių mintį: Mongolija – tai šalis, kurioje gyvena 3 milijonai žmonių, turintys pasirūpinti 50 milijonų gyvūnų. Šiame stiprių vėjų skrodžiamame krašte esti vos keli miestai, kur už nomadų kerdžių būtų po laukiniu dangumi ryškesnis šiuolaikiškas gyvenimas, kai horizontą užstoja daugiausia ne jurtų gaubtai, o modernių namų stogai. Jei Jums rūpi jau prieš kelionę „įeiti“ į šį klajoklių ir šamanų kraštą, rekomenduojame pažiūrėti pastarojo meto filmų apie tradicinių ir šiuolaikinių vertybių susidūrimą Mongolijoje. Keletas pavyzdžių: režisierių Peterio Brosenso ir Jessicos Hope Woodworth vaidybinė drama „Kadakas“, kurios operatorius – lietuvis Rimvydas Leipus, mongolų ir vokiečių dokumentinis filmas „Sakmė apie raudantį kupranugarį“, Byambasureno Davaa „Geltonojo šuns uola“, ironiškas Byamba Sakhya filmas „Distancinis pultas“. Juose išvysite natūralius laukinius peizažus ir į juos besiskverbiančias naujoves, vietos gyventojų papročius ir dabartinius iššūkius. Iš pirmo įspūdžio visa tai gali atrodyti kaip sufantazuota ir mitologizuota egzotika. Bet tik patys pabuvoję Mongolijoje, galėsite realiai palyginti jos įvaizdį kine ir tikrovėje. Nuotrauka Anželikos P. Jau ir žiūrėdami filmus pastebėsite, kad sostinė smarkiai išsiskiria iš viso Mėlyno dangaus šalies paveikslo kaip gatvėmis ir daugiaaukščiais apstatytas, nuo šviesų mirgantis taškelis. Tačiau miestas iki galo neužmaskuoja jį supančių plikų kalnagūbrių. Važiuodami iš oro uosto, matysite žalsvas dykynes, kur tik šen ten išdygę modernūs pastatai. Tik artėjant prie centro, erdvės vis labiau pildosi daugiabučiais, prekybos centrais, viešbučiais. Ulan Batoras įkurtas XVII amžiuje ir ilgą laiką buvo vadinamas Urga – „jurtos rūmais“ arba Ich Churė – „didžiąja stovykla“. Ulan Batoru – „raudonuoją didvyriu“ – miestas pavadintas praeito amžiaus tautos gelbėtoju paskelbto Damdino Sukhbataaro garbei. Jis padėjo tarp didžiųjų galiūnių – Rusijos ir Kinijos – ištįsusiai Mongolijai išsivaduoti nuo milžinišką apetitą turėjusių kinų ir savo šalį nubloškė tiesiai į sovietų armijos glėbį. Šiandien komunistinis režimas nebeteikęs galios, Mongolija seka demokratijos pavyzdžiu ir pati iš naujo atranda savo archaines šaknis siekiančią kultūrą. Nuotrauka Anželikos P. Ulan Batoro apžvalgą pradėsite pagrindinėje – **Čingischano aikštėje**. Ši centrinė miesto vieta žymi moderniąją šalies istoriją. Dar visai neseniai ji buvo vadinama revoliucionieriaus Sukhbataaro, apie kurį jau šiek tiek sužinojote, vardu – vietiniai iki šiol iš įpročio šią aikštę taip ir vadina. Apžiūrėsite ją supančius pastatus. Šiauriniame aikštės gale stūkso 1951 metais pastatyti Vyriausybės rūmai su trijų svarbiausių Mongolijos imperijos valdovų statulomis – Čingischano, jo trečiojo sūnaus Ogedeichano ir anūko Kublaichano. Atsisukę į pietinę pusę, pamatysite Lenino klubo pastatą, o už jo, – kitų neaukštų modernių namų fone, iškilusį šiuolaikinės Mongolijos simbolį – stiklinį Mėlyno dangaus dangoraižį. Į vakarus nuo aikštės išsidėstę bankų, biržų pastatai, įsikūrusi miesto administracija, centrinis paštas, o

rytinėje dalyje – Operos ir baletų teatras. Vėliau viešėsite **Nacionaliniame Mongolijos istorijos muziejuje**. Čia priartėsite prie šalies senovės, etnografinės kultūros ir XX amžiaus. Leiskite pirmiesiems įspūdžiams susigulėti ir išsigryninti. **Nakvynė viešbutyje**. Maitinimas: pietūs, vakarienė.

3 diena. Ulan Batoras - Hustai nacionalinis parkas. Po ankstyvų pusryčių vyksite į netoli miesto centro įsikūrusį **Gandano vienuolyną** – vieną svarbiausių šalies budizmo buveinių. Visas pavadinimas Gandantegchenling pažodžiui būtų verčiamas kaip „didžioji pilno džiaugsmo vieta“. Geltonkepuriai vienuolynas tuometėje Urgoje iškilo 1838 metais. Dabar jame gyvena apie 600 vienuolių. Į Gandaną patekę pro pagrindinį įėjimą, žiūrėkite, kaip vietiniai vienuolyną lanko pagal laikrodžio rodyklę sukdami korą – šventąjį ratą. Tibeto budizmo išpažinėjai tradiciškai šventavietėse laikosi būtent tokios krypties. Patirinėkite aplinką – ir vienuolyno kiemus, ir vidų. Visi pastatai ir atributai čia turi savo prasmę – ir mistinę, ir praktinę. Stebėkite, kaip pamaldieji pasauliečiai atlikinėja ritualus: kaip degina smilkalus arba specialiai įkvepia jų dūmų, kaip suka maldos malūnus. Išvysite, kaip žmonės nusilenkinėja Tsonkapos statulai. Pagrindinėje šventykloje vietiniai atnašauja atjautos bodisatvai – **Čenrezi** (Avalokitešvarai). Geltonkepuriai Dalai Lamą laiko jo žemiškąja apraiška. Garsioji mantra om mani padme hum irgi siejama būtent su Čenrezi. Jo 26 metrų aukščio statula Gandano vienuolyne apipinta įvairiausių pasakojimų. Paklauskite gido – tiesa ar mitas, kad ji talpina 27 tonas vaistažolių, 334 sutras ir net visą jurtą. Rytinėje vienuolyno pusėje yra keturi budizmo filosofijos koledžai. Čia vienuoliai studijuoja, medituoja, tam tikru metu rengia religines ceremonijas, o laisvu laiku ilsisi, šnekučiuojasi, susitinka su artimaisiais, konsultuoja ištiktus bėdos pažįstamus. Pajusite, kad gyvenimas Gandane turi savitą tvarką ir energiją. Žinias apie Mongolijoje savo vietą atradusį budizmą dar pagilinsite viešėdami kitose reikšmingose šalies šventovėse. Nuotrauka Anžėlikos P. Vienas jos gyvųjų palikimų – **budizmas**. Į šamaninę Mongoliją atjautos religija iš kaimyninio Tibeto atkeliavo XIII amžiuje. Nuo tada didelį autoritetą turėjusios šamaninės jėgos ir pykosi, ir pynėsi su budistinėmis tradicijomis. XVI amžiuje klajoklių žemėse galutinai prigijo iš Tibeto kilusio dvasinio mokytojo Tsonkapos sukurtos Gelug – „dorybingųjų“ mokyklos mokymai. Dėl skiauterėtų galvos dangalų spalvos jos mokiniai dar vadinami geltonkepuriais. Didelės įtakos budizmo sklaidai Mongolijoje turėjo ir lemtingas tuomečio šalies valdovo Altan Chano susitikimas su Tibeto dvasiniu vadovu Sonamu Gyatso, trečiuoju Tsonkapos įpėdiniu. Jam Altan Chanas suteikė Dalai Lamos – „mokytojo vandenyno“ – titulą, juo apovanojo ir prieš tai gyvenusius du tiesioginius Tsonkapos mokinius Geduną Drupą ir Geduną Gyatso. Įsitvirtinusi Dalai Lamų tradicija vis dar gyva. Tenzinas Gyatso, Dalai Lama XIV, nuo kinų komunistų spaudos iš okupuoto gimtojo Tibeto pabėgo į Indiją ir gyvena Daramsaloje. Jis Mongolijoje ypač mylimas ir gerbiamas. Prie šimtmečių patirtimi alsuojančios subtilios pasaulėjautos, kuria Tibetas dalijasi su Mongolija, Jūs prisiliesite jau šiandien. Nuotrauka Anžėlikos P. Atsisveikinsite su miestu. Nusiteikite daugiau nei savaitę praleisti aplinkoje, kur nėra jokių žmonių ir gyvūnų teritorijos padalijimų, labai mažai kur esti ribos ir tarp komercinių ir vadinamųjų neturistinių vietų. Pasukę nuo Ulan Batoro į vakarų pusę, važiuosite į **Hustai nacionalinį parką**, garsų dėl jame gyvenančių paskutinių tikrų **laukinių arklių**. Jie vadinami **Prževalski** – XIX amžiaus rusų tyrinėtojo vardu – arba takhi – „dvasia“. Gali būti, kad pakeliui regėsite bandas arklių, tačiau jie prijaukinti žmonių – kaip ir jakai, karvės, avys... Nebūtinai šalia jų bus piemuo. Gali ir nesimatyti jurtos, kurioje gyvena kerdžius. Mongolijoje naminiai gyvūnai dažniausiai laikomi palaidi. Naujų žolės plotų jie ieško ir toliau nuo šeiminių namų. Stambieji kanopiniai paprastai turi tatuiruotes, kurios žmonėms padeda atskirti savo augintinius nuo svetimų ir juos suskaičiuoti, juolab kad auginamų gyvulių skaičius – nemenkas: šeimai įprasta laikyti nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų galvijų. Pastebėsite, jog klajokliams gyvuliai – gyvybiškai svarbūs. Jie teikia visapusiškos naudos ir leidžia išgyventi net ir per šurkščiausius šalčius. Mongolai geria ir karvės, ir joko patelės, ir ožkos, ir kumelės pieną bei iš jo gamina alkoholį, sviestą, jogurtą, sūrį. Pats svarbiausias Mongolijos gyventojų stiprybės šaltinis – mėsa ir jos riebalai. Rūstaus klimato šalies žmonės nė dienos nepraleidžia be avienos ar jautienos. Gyvulių vilną jie panaudoja buityje įvairiais tikslais: siuvasi šiltas antklodes, drabužius, gydomuosius diržus, vilnos pluoštais dengia jurtos vidų. Didelė vertybė vietiniams ir puikios svetimšalių lauktuvės – švelnaus ožkų kašmyro gaminiai. Nuotrauka Anžėlikos P. Ir Jūs turėsite galimybių įsijausti į nomadų (klajoklių) aplinką. Štai jau šiandien nakvosite ne įprastame viešbutyje, o **jurtų stovykloje**, klajoklių kaimynystėje. Svečiams skirtos jurtos yra erdvesnės, tačiau jos įrengtos visiškai tokiu pačiu principu kaip ir tradiciniai vietinių būstai. Apskritimo formos palapinė, kurios karkasas – medinis, pastatoma arba išrenkama per kelias valandas. Joje lovos, spintelės, lentynos išdėstomos šonuose. Per vidurį, tarsi atkartojant visatos centrą, įrengiama geležinė krosnis. Prie jos jauku sušilti ir pasišnekučiuoti. Labiau pasiturinčios šeimos turi po dvi ar daugiau jurtų. Kai kurie padaro laikiną aptvarą gyvuliams, pasistato atskirą virtuvėlę. Žmonės įsirengia lauko tualetą, o dėl kuklių vandens resursų ir nuolatinio judėjimo iš vienos vietos į kitą vonios neturi, vandenį laiko dideliuose kubiluose ar kibiruose ir nebent pasidaro prausyklas. Klajokliai gyvenamąją vietą įprastai keičia kas tris keturis mėnesius, todėl jų turtas turi užimti kuo mažiau vietos, kad būtų kuo lengviau persikraustyti. Jurtų stovyklose, kuriose gyvenate, dėl didesnio patogumo keliautojams atskirose patalpose įrengti dušai, tualetai taip pat šalia veikia nedidelis restoranas. Nusiteikite nestandartinėms gyvenimo sąlygoms. Turėsite mažiau komforto ir mažiau pasirinkimo nei Jums gali pasiūlyti kitos Azijos šalys, kur turizmo industrija smarkiai išvystyta. Tačiau Mongolija tuo ir išsiskiria, kad neskuba išsižadėti šimtamečių tradicijų ir besąlygiškai suvienodėti su šiuolaikiniu pasauliu. Nuotrauka Anžėlikos P. Taigi, įsikūrę pirmojoje stovykloje, netoliese apsilankysite nedideliame **Hustai nacionalinio parko muziejuje**. Sužinosite, kad greta įžymiausios jo vertybės – laukinių arklių, gyvena ir kiti retų ar kylančių rūšių gyviai. Mes negalime užtikrinti, kad būtinai jos išvysite, tačiau galite tikėtis pamatyti juos: galbūt lapę, elnią, kalninį švilpiką ar erelį. Taip pat verta žinoti, kad šiose apylinkėse yra turtinga augmenija. Hustai nacionaliniame parke auga apie 450 rūšių augalų, iš kurių apie 200 naudojami kaip vaistažolės. Bet užteks sausų skaičių. Jūsų laukia jaudinanti patirtis, dėl kurios tūkstančius kilometrų įveikia bei kasdienių patogumų atsisako ne tik atkakliausi mokslininkai, ne tik kelionių romantikai, bet ir prie prabangaus gyvenimo įpratusios pasaulio garsenybės. Antai vien tam, kad galėtų pabūti tarp laukinių arklių, Mongolijoje kelias savaites pas nomadų šeimą praleido ir aktorė Julia Roberts. Ir jūs važiuosite į tas ypatingas vietas. Vietiniai Jums papasakos apie laukinius Vidurio Azijos arklius, kurie XX amžiuje buvo pavojingai atsidūrę ant visiško išnykimo ribos. Keleto anksčiau pagautų ir zoologijos soduose laikytų prževalskių palikuonys buvo grąžinti į gimtąsias protėvių žemes dar visai neseniai, prieš dešimt dvidešimt metų. Šiuo metu laisvėje jų gyvena tik apie 200. Nuo Amerikoje išlikusių mustangų ir Australijos laukinių arklių Mongolijos takhikai skiriasi tuo, kad jie niekada nebuvo prijaukinti žmonių ir tokie yra vieninteliai planetoje. Įgudusi klajoklio akis akimirksniu atskirtų laukinį nuo naminio arklio. Atskleisime: bene pagrindinis takhių bruožas – lyg skiauterė stačiai pasišiaušę trumpučiai plaukai, o ne ilgi karčiai. Pastebėta, kad šie savarankiški gražuoliai gyvena nedidelėmis grupėmis. Jas sudaro kelios šeimos, kurios visur kartu migruoja. Jei Jums išpuls sėkmė pamatyti šeimą, gidas parodys, kaip atskirti tėvą ir jam priklausančias kumeles – arklio hareme jų paprastai būna dvi ar trys. Atžalos su tėvais vienoje bandoje gyvena pirmus dvejus ar trejus metus. Mongolai, iki šiol išlaikę stiprų ryšį su gamta, – viena iš tų retų išlikusių tautų, mokančių kaip ir prieš šimtmečius kone iki smulkmenų skaityti gyvūnų instinktus, jų kalbą ir taip nuspėti jų elgesį. Ir Jūs turėsite galimybę pažinti bent dalelę išmintingų, veržlumą įkūnijančių sutvėrimų būties. Gali būti, kad po šios kelionės Jūs apskritai kitaip pradėsite žvelgti į gyvūnus, o agresyvių ar kvailų žmonių nebelyginsite su gyvuliais – pastebėsite, kad

**Mongolija. Klajoklių šalies paslaptys – nuo stepių iki mėlyno dangaus 15d.
Kelionės programa**

kanopiniai keturkojai bandose paprastai elgiasi kur kas logiškiau ir protingiau nei kai kurie vadinamieji homo sapiens. Nuotrauka Anžėlikos P. Tikimės, kad Jūsų pažinties su Mongolija pradžią užpildys nekasdieniai pojūčiai. Dažnas atvykėlis čia išsilaisvina iš kaustančių minčių, žemiškų rūpesčių ir pajaučia dangišką polėkį. Kiti keliautojai pasakoja įvertinę tas žodžiais neapsakomos laisvės akimirkas tik grįžę namo. Kiekvieno santykis su laukine Mongolijos dvasia vis kitoks, bet ryškus. Susidraugaukite su ja, ir Jūsų lauks įkvepiantys nuotyki! **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

4-5 dienos. Hustai nac. parkas – Ugio ežeras – Taikaro uola – Tsetserlego miestelis – Tsenkerio karštosios versmės. Po pusryčių iš Hustai nacionalinio parko pajudėsite link **Ugio kalnų ežero**, plytinčio 1337 m virš jūros lygio. Šis tyro vandens ežeras – paukščių karalystė. Tuo įsitikinsite pasivaikščioję ežero pakrante arba plaukiodami valtele (esant galimybei). Atvykę prie Tamiro upės, apžiūrėsite jos pakrantėje stūgstančią didelę granitinę **Taikaro uolą**. Galėsite šifruoti daugybę užrašų, net 150 skirtingų kalbų. Esant galimybei, pabendrausite su vietine klajoklių šeima. Vėliau lankysite simpatišką Tsetserlego miestelį, įsikūrusį tarp kalnų, gėrėsitės peizažu, kuriame tapybiškai išryškėja šventykla. Toliau važiuodami link Tsenkerio slėnio, stebėsite, kaip keičiasi peizažas. Tsenkerio slėnis – vienas žaliausių visoje Mongolijoje. Jis garsėja ir karštosiomis versmėmis. Vandens temperatūra čia siekia apie +86 laipsnius. Vietos gyventojai tiki versmių gydymosiomis savybėmis, o ar tai tiesa, galėsite įsitikinti patys, mėgaudamiesi lipšniu poilsiu. **2 vakarienės ir 2 nakvynės jurtų stovykloje.** Maitinimas: 2 pusryčiai, 2 pietūs, 2 vakarienės.

6 diena. Tsenkerio karštosios versmės – Karakorumas ir Erdene Zuu vienuolynas – Uvguno vienuolynas. Pusryčiai. Kita Jūsų kryptis – šlovingos Mongolijos istorijos ir jos galios širdis. Po pusryčių vyksite į Karkorino miestelį, kuris praeityje buvo žinomas kaip **Karakorumas**. Didžiausios planetoje visų laikų imperijos sostinę garsiusis karvedys Čingischanas 1220 metais įkūrė itin strategiškai vietoje – **Orchono upės slėnyje**, Šilko kelio kryžkelėje. Čia klestėjo menai, čia telkėsi anų laikų klajoklių intelektualai, čia skleidėsi ir iš čia šakojosi kovinga Eurazijos istorija. Todėl Karkorinas ir šiandien – viena iš tų mitinių vietų, kuriose atsidūrus, vaizduotė ir mintys lengvai pasiduoda nešamos į būtojo laiko gilumą ir įtraukia į nesibaigiančias audringo Temudžino gyvenimo pėdsakų paieškas. Drąsiai klausinėkite gido apie žymųji tiurkų ir mongolų genčių vienytoją. Didysis chanas, užkariavęs plačias Vidurinės Azijos ir šiaurinės Kinijos teritorijas, tiek per kartas įsismelkė į klajoklių sąmonę ir pasaulėžiūrą, kad tapo nepajudinama ir svarbiausia jų tapatybės, kultūrinės ir dvasinės savasties dalimi. Čingischanas mongolams – tai ir didingiausia istorinė asmenybė, ir Tenger – Dangaus įsikūnijimas, svarbiausias protėvis, ir tautos stiprybės bei jos šimtamečių vertybių simbolis, ir nepakeičiamas narsaus vyro pavyzdys. Šių laikų Čingischano palikuonys svetimšaliams su ypatingu pasididžiavimu pasakoja apie sudievinatą tautos karvedį. Manoma, kad sėkmę lėmė gera Temudžino karių parengtis bei patobulinta ginkluotė ir jų, kaip klajoklių, gebėjimas įveikti didelius atstumus, keisti gyvenamąją vietą bet kokiomis, net ir ekstremaliausiomis, gamtinėmis sąlygomis, svarbiausia – paties vado strategija. Esą jis buvo žiaurus tik tiems, kas nepakluso, tačiau taikiai pasidavusių ir užimtų kraštų neniokojo, atvirkščiai – jų kultūrą saugojo, užtikrino religijos laisvę ir, kaip kai kurie istoriniai šaltiniai leidžia manyti, jiems net teikė įvairių lengvatų. Pasaulis ir už Mongolijos ribų pilnas įvairiausių spėlionių ir žinių apie išbandymų kupiną didžiojo vienytojo jaunystę ir jo karus, apie mįslingą jo mirtį ir nuo tautos slepiamas laidotuves kalne kažkur šiaurės Mongolijoje... O jei prieš kelionę norite dar labiau save sukurstyti Čingischano eros paliktoms mįslėms, rekomenduojame „Oskaru“ apdovanotą talentingo rusų režisieriaus Sergėjaus Bodrovo dramą „Mongolas“. Vis dėlto, kad ir kiek vaidybinių filmų ar dokumentikos peržiūrėsite, kad ir kiek knygų perskaitysite, kad ir kiek versijų prisirinkote iš pasaulio istorijos pamokų, vis tiek viešėdami Mongolijoje Temudžiną atrasite iš naujo. Čingischano legenda per amžius išsitsėję iki begalybės kaip, regis, tos Mongolijos plynaukštės stepės ir virš jų kabantis dangus. Nuotrauka Gedimino R. Viešint Karkorine, būtina aplankyti seniausią iš Mongolijoje iki šių dienų išlikusių **vienuolynų – Erdene Zuu**. Jo pavadinimas verčiamas kaip „Šimtas brangenybių“ arba „Brangioji šventykla“. Taip, kaip Čingischanas ir jo buvusi sostinė Karakorumas yra neatsiejamą Mongolijos istorijos d

Nuotrauka Anžėlikos P. alis, taip Erdene Zuu – neatsiejamą mongoliškojo budizmo dalis. Bene garsiausias šio stepių krašto vienuolynas įkurtas XVI amžiuje. Iš iki šių dienų išlikusių ir atrastų vienuolynų Erdene Zuu gali būti seniausias Mongolijoje. Jo teritorijoje buvo pastatytos 108 stupos. Tai reikšmingas budizmo išpažinėjams skaičius. Būtent iš tiek karoliukų susideda į krikščionišką rožinį ar musulmonų tespichą panaši mala – ritualinis vėrinys, kurį sukan rankoje, reikia kartoti mantras. Dėl vidinių džungarų ir khalka mongolų batalijų vienuolynas griuvo, bet XVIII amžiuje buvo sėkmingai atstatytas ir suklestėjo. Tuo metu jame gyveno apie tūkstantis vienuolių. Skausmingiausių netekčių Erdene Zuu patyrė XX amžiaus vidury per nuožmų stalinistų siausmą. Dabar atgaivintoje budistinių mokymų buveinėje vėl gyvena vienuoliai, o jos sakralus žavesys išliko stipresnis ir ryškesnis net už istorines žaizdas. Pro didelius vartus įėję į šios erdvios šventovės teritoriją, galite pasijusti patekę į metafizinį paveikslą, kurį įrėmina tapybiškos stepių kalvos. „Šimto brangenybių“ apylinkės sukuria šventą vaizdą, kuris, nors ir kitoks nei Rericho išieškota Šambala, bet kaip ir tie tolimieji Himalajai užburia nenugalima ilgesinga didybe... Bet žvelkite ne tik į nostalgiskas tolas. Vaikštinėdami po vienuolyno pievą, aptiksite iš Karakorumo laikų išlikusius senus akmenis ir miesto griuvėsių liekanas. Apsilankykite vienuolyno viduje – patalpose, kuriose geltonkepuriai skaito sutras, medituoja, garsiai gieda mantras ir rengia pamaldas. Taip pažinsite budistinę ramybę ir, jei gerai įsiklausysite, galbūt išgirsite meditacinės tylos garsus. Būtinai panagrinėkite mistinės simbolikos pripildytą vienuolyno interjerą ir jo muziejuje saugomus ritualinius paveikslus – tankas, statulas. Didieji budizmo mokytojai, bodisatvos ir dievybės nuo kitų, iš pirmo žvilgsnio panašų, budistinių personažų skiriasi gestais, ženklais ant kūno, spalvomis, nes kiekvienas jų turi savo istoriją ir misiją. Pavyzdžiui, atkreipkite dėmesį, kaip čia vaizduojamas pats Buda. Prisiminkite, kad Ulan Batoro Gandano vienuolyne įsikūręs Čenrezi yra atjautos įsikūnijimas. Pasidomėkite globėjų, tokių kaip Baltoji Tara ir Žalioji Tara, vaidmenimis ir kaip jas atskirti. Taip priartėsite prie budistinės ikonografijos subtilybių, taip Jums po truputį atsiskleis sudėtingi atjautos religijos klodai. Tačiau jei iki šiol specialiai nesidomėjote Tibeto budizmo raida, iš karto neapsikraukite daugiasluoksne informacija, kad nepaklystumėte magijos ir mistikos persisunkusios filosofijos gelmėse – tiesiog pamėginkite su gido pagalba atrasti jos svarbiausius bruožus. Nuotrauka Anžėlikos P. Toliau Jūsų kelionė tęsis link gamtos įvairovę garsėjančio Hugnu-Khan nacionalinio parko garsėjančio gamtos įvairovę. Čia plyti stepės, smėlio kopos, driekiasi pusdykumės, stūkso uolėti kalnai. Esant galimybei, lankysite budistinį **Uvguno vienuolyną**, įsikūrusį kalno viršūnėje. **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

7 diena. Uvguno vienuolynas – Ongio upės slėnis ir vienuolynai. Pusryčiai. Netrukus įsitikinsite: kad ir kur Mongolijoje vyktumėte, pakeliui patirsite ir visiškai netikėtų atradimų. Bet kokiu atveju jie bus stebukliška įdomūs, kadangi prie savęs visada palieka paslapties. Jau pastebėjote, kad dvasinis paveldas čia įgijęs nežemiškos vertės. Jūs pateksite į dar vieną istorijos didybės ir laiko grimasų palytėtą vietovę. Nuotrauka Anžėlikos P. Dundgovio provincijoje privažiuosite **Ongio upės slėnį** ir jo brangenybę – buvusius **vienuolynus**. Jūs jau viešėjote budizmo studijų centre Ulanbatore – Gandane. Lankėtės bene seniausiame ir viename gražiausių Mėlyno dangaus šalies vienuolynų – Erdene Zuu. Pajutote, kaip gali skirtingai spindėti tos pačios religijos ir net tos pačios sektos buveinių aura. Ją kuria vietovė, pastatų išdėstymas, juose

įkurdintos dievybės, greta jų atliekami ritualai ir, žinoma, praeities įvykiai. Šiandien vaikščiosite tarp buvusio svarbaus dvasinio komplekso griuvėsių. Šiauriniame Ongio krante dūla **Barlimo vienuolyno** atminimas. XVIII amžiuje čia stūksojo 17 šventyklų, tarp kurių būta ir didžiausių visoje šalyje. Pietiniame upės krante išliko **Kutagto vienuolyno** užuominų. Jam priklausė daugybė pastatų, tarp jų – 11 šventyklų. Manoma, kad ten veikė net keturi budizmo universitetai ir gyveno apie tūkstantis vienuolių. Tyrinėtojai suskaičiavo tuo metu visoje Mongolijoje gyvavusius maždaug 2000 vienuolynų. Manoma, juose budizmo klestėjimo laikais galėjo gyventi iš viso iki 20 tūkstančių vienuolių. Tačiau praeito amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje komunistai užtikrintai ir be pasigailėjimo ardė dvasinį šalies elitą, specialiai niokojo senųjų žynių namus. 1939 metais apogėjų pasiekęs beprotiškas antireliginis judėjimas suluošino tūkstančių žmonių vertybes ir likimus. Taip pat jis itin skausmingai smogė į Ongio šventavietes: sakralieji pastatai buvo griaujami, nužudyta 200 vienuolių, šimtai uždaryti į kalėjimus persiauklėti arba prievarta įstumti į armiją. Čingischano žemėje anuomet žiaurių išbandymų neišvengė ir šimtai kitų vienuolynų. Atslūgus Stalino laimintai susidorojimo su tradicine kultūra ir ją puoselėjusia šviesuomene karštinei, šventyklos pradėta renovuoti. Viena Ongio stupa jau atgavo savo pavidalą. Prie upės kukliame vienuolyne, žvelgiančiame į stepių ir smėlio begalybę, dabar gyvena per 10 vienuolių. Netoli pastatytoje jurtoje yra nedidukas apylinkių radinių muziejus. Nuotrauka Anžėlikos P. Reikia pripažinti, kad Ongio krantai niekada nebebus tokie pilni budistinės gyvasties, kokie buvo iki tamsiojo XX amžiaus periodo. Bet iki šių dienų Mongolijoje išlikusios ir naują alsavimą įgijusios tradicijos tik paliudija, kad kultūra taip lengvai nesugriauinama ir nepažeidžiama kaip pastatai. Nuo kalvų atsiverianti sielvartą išgyvenusio slėnio panorama virpina širdį. Pagaukite jos nuotaiką ir mėgindami pajusti čia nevaržomai šokančių vėjų jėgą. Žiemą Mongolijoje jie būna kandūs. Vasarą, žaisdami su kaitriais saulės spinduliais, jie tampa šilti ir atlaidūs, tačiau nenutyla. Įsiklausykite į vėjų kalbą, kokia ji turininga. Jei vėją palygintumėte su spalva, kuri gamtoje gali turėti šimtus skirtingų atspalvių, pastebėtumėte, kad Mongolijoje jis kaip reta kur kitur pasaulyje yra ypač ryškus, turi daugybę nesuskaičiuojamų tonų, jie keičiasi ir kinta, priklausomai nuo metų laiko, paros dalies, reljefo. Vakare, atvykę į nakvynės vietą, turėsite galimybę pirmųjų kelionės dienų nuovargį išpraskaituoti saunoje ir atsipalaiduoti per masažo seansą (už papildomą mokestį). Pirtis ir kūno terapija jurtų apsuptyje arba naktinė žvaigždžių meditacija pakėlus akis į beribį dangaus skliautą... **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

8 diena. Ongio upės slėnis – Gobio dykuma – Bajanzago „liepsnojančios uolos“. Po pusryčių vyksite į pietus, link **Gobio dykumos**, per 80 kilometrų plotą apžiojantį peizažą, vadinamą **Ongio stepėmis**. Dar viena diena, kai akimis ir pojūčiais galite semti erdvius horizontus. Dešimtis kilometrų tęsiasi vien laukymės, jokių miestiško gyvenimo ženklų. Jus lydi tik dangus ir vėjai, o tolumoje tik šen ten boluoja klajoklių jurtos. Įsikūrę stovykloje, kuri yra Jūsų kelyje į epines Gobio vietas, turėsite laisvo laiko. Nuotrauka Anžėlikos P. Tik nepamirškite, kad esate visai netoli liepsningo stebuklo – **Bajanzago**. Ši kalvota Gobio dykumos sritis dar vadinama „degančiomis uolomis“. Tad pasirenkite gauti milijonų metų vertų atradimų pliūpsnį! Nuotrauka Anžėlikos P. Metas pirminei pažinčiai su **Gobio dykuma**, kuri šiaurėje liečia Mongolijos lygumas ir stepes bei Altajaus kalnus, pietvakariuose pasiekia Tibeto plynaukštę ir atitenka šiauriniams Kinijos regionams. Mongolijai Gobio dykuma brangi dėl aukso. Todėl pastaruoju metu čia didelis dėmesys skiriamas šio tauriojo metalo gavybai. Kita vertus, pagrįstai būgštaujama, kad per milijoninį pelną nešančius darbus žemėje gali nukentėti vietos ekosistema. O dabar patys savęs paklauskite, kaip įsivaizduojate tipišką dykumą. Gobis greičiausiai neatitiks to populiarus dykumos įvaizdžio. Tai nėra vientisa smėlio dykynė. Čia peizažas turi keletą skirtingų veidų, ir Jūs juos išvysite. Be to, tai šalta dykuma. Žiemą būna tik šiek tiek šilčiau – jei apskritai taip galima sakyti – nei kitose Mongolijos pusėse. Pavyzdžiui, tuo metu, kai šiaurėje ar aplink Ulan Batorą žemę sukausto rekordiniai šalčiai ir pritraukia – 45 laipsnius, Gobyje termometras gali rodyti „tik“ –30. O šiltuoju metų laiku paprastai būna karšta, tačiau kaitra ne taip slegia ir ne tokia pavojinga kaip, tarkim, Arabijos dykumoje. Vakaris taip atvėsta, kad primena lietuvišką vasarą, ir jurtoje gali prireikti pasikūrenti krosnelę... Nuotrauka Anžėlikos P. Galbūt jau pastebėjote, kad kelyje padaugėjo **kupranugarių bandų**. Kai kuriems senosios kartos klajokliams tai ne tik vilnos „fabrikas“ – kaip ir arklys, dvikupris vis dar gali būti naudojamas kaip pagrindinė transporto priemonė. Bet šiuolaikiškesni gyventojai, norėdami nuvykti kur toliau, sėda ant motociklo arba į džipą. Viešėdami Gobyje, sužinosite, ir kad čia vis dar galima sutikti ir nykstančių laukinių asilų, o žmonių auginamiems gyvuliams gresia tapti snieginio leopardo ar vilko pietumis. Važiuodami Bajanzago link, stebėkite pro langą, ir kaip pamažu keičiasi horizonto spalvų paletė – prie žalsvos vis daugiau įsimašo rusvos. Vietomis žolės pakeičia šiurkštus smėlis arba akmenys ir krūmokšniai, kai kur žemė ir vėl užsidengia lygia žalsva paklode, žiūrint, kuria kryptimi judate. Ir štai, Jums jau iš tolo „liepsnoja“ tvirtovės primenanti smiltainio kalnagūbrių virtinė, kažkuo panaši į Didįjį kanjoną Amerikoje. Per dieną ji sugeba magiškai pakeisti atspalvį kelis sykius – nuo rusvos ir gelsvos iki ryškiai oranžinės, priklausomai nuo vietos ir saulės padėties. Vakarejant saulėlydis Bajanzagą paverčia didžiu paveikslu, nuo kurio neįmanoma atplėšti akių. Į jį dažnai žiūrėsite savo nuotraukose ir grįžę namo. Bet efektingas fasadas – ne vienintelė „liepsnojančių uolų“ žavesio paslaptis. Jūs lankotės unikaloje pasaulio vietovėje – čia ir aplink randami **dinozaurų kiaušiniai ir fosilijos**. Pirmą kartą gigantiškų keturkojų roplių liekanos pietinės Mongolijos gilumoje buvo aptiktos 1922 metais. Nuo to laiko Bajanzagas traukia ir kelionių ekstremalus, ir paleontologus bei dinofilus. Kiekvienam užklydėliui čia gali nusišypsoti sėkmė rasti prieš milijonus metų išnykusios gyvybės kaulų nuotrupų. Vietiniai Jus pamokys, kaip ant žemės besimėtančią dinosauro liekaną atskirti nuo paprasto balso akmenėlio. Visa tai – ne šou turistams, tai – kasdienė Bajanzago tikrovė, į kurią Jus ir kviečiame. **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Nuotrauka Anžėlikos P. Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

9 diena. Bajanzagas – Kongoro smėlio kopos. Pusryčiai. Šiandien atvyksite į didžiausią Mongolijoje **Gurvansaikano nacionalinį parką**, plytintį šiauriniame dykumos paribyje. Jis apima iš viso 27 tūkstančius kvadratinį kilometrų: 380 kilometrų tęsiasi iš rytų į vakarus ir 80 kilometrų – iš pietų į šiaurę. Šiandien važiuosite prie vieno didžiausių dykumos stebuklų – **Kongoro smėlio kopų**. Nuotrauka Anžėlikos P. Pirmą apsistosite jurtų stovykloje. Svečiuositis pas **klajoklių šeimą**. Tai reiškia, kad su Jums vertėjausiančio gido pagalba turėsite puikią progą su vietiniais pabendrauti tiesiogiai ir iš jų pačių lūpų išgirsti apie nomadišką kasdienybę, gal ir patiems teks atsakinėti į klausimus apie savo gyvenimą. Prieš tai Jums atskleisime keletą svarbių dalykų apie mongolų namų ir bendravimo etiketą. Antai norėdami užėti į svetimą jurtą, sakykite Nokhoi khor! Išvertus reikštų „laikykitės šunį!“. Taip vietoj pasisveikinimo, pabeldimo į duris ar mums įprasto pasiteiravimo „ar galima būtų įeiti?“ atvykėlis šeiminkams leidžia apie save žinoti, kad jo neužpultų keturkojis sargas. Paprastai žmonės jurtoje bendrauja įsitaisę ant grindų, bet senesni atsisėda ir ant lovos. Tradiciškai šeimos galva užsiima vietą šiaurinėje būsto pusėje, o garbingiausią svečių pakviečia prisėsti sau iš dešinės. Į kairę pasislenka visi kiti. Prie durų lieka vaikai. Jei patalpoje yra budistinis altorius, nederėtų sėdėti į jį atsukus nugaros. Taip pat patartume nestovėti ant slenksčio ir nešvilpauti. Nemandagu būtų dėti savo kepurę ant grindų. Svarbiausia – neliesti, neglostyti niekieno, nė vaikų, galvos ir netapšnoti ranka per kito petį. Mongolai pamany, kad bandote iš jų pavogti laimę... Maistą reikėtų imti dešine ranka. Vienas iš šeiminko svetingumo gestų – susirinkusiems (dažniau – vyrams) pasiūlyti uostomo tabako. Verčiau jo neatsisakyti. Nuotrauka Anžėlikos P. Būtinai paragaukite **hormogo**. Fermentuotas kupranugario pienas – vienas iš tradicinių mongolų gėrimų. Jis

dažniau vartojamas Gobio dykumoje dėl, kaip jau supratote, čia gausiai auginamų dvikuprių. Mongolijoje gyvena du trečdaliai visų pasaulio Baktrijos kupranugarių. Prijaukinti jie buvo greičiausiai trečiame tūkstantmetyje prieš mūsų erą. Nuo vienkuprių šie orūs skeltalūpiai skiriasi išvaizda, sveria apie pusę tonos. O ar žinojote, kad kuprose jie kaupia ne vandenį, bet riebalus? Daugiau apie šiuos įdomius žmogaus pagalbininkus galėsite pasidomėti vietoje – mongolai juos puikiai pažįsta. Be to, patirsite, ką reiškia kelionė kupranugariu. **Įsitaisę tarp dviejų kuprų, leisitės į žygį link Kongoro smėlio kopų.** Kupranugariai juda lėtai. Neskubėdami žvalgykitės į dykumos tolius iš viršaus. Taip artėsite prie tokio Gobio grožio, kurį net ir patyrę pasaulio klajūnai priskiria prie labiausiai jaudinamų vaizdų per visą savo kelionių istoriją. Gali būti, kad iš karto neatsikvošėsite nuo lengvo šoko dėl nuostabių pojūčių. Bet jau vėliau, žvelgdami į fotoaparatu ar filmavimo kamera įamžintą Gobio smėlio romantiką, tarsi apkerėti iš naujo ją atrasite... Nuotrauka Anželikos P. Duut Mankhan, Kongoro smėlio kopos arba „dainuojantys smėliai“ užklodę beveik 1000 kvadratinį kilometrų Gurvansaikano nacionalinio parko plotą. Didžiausia smėlio kopų Mongolijoje sritis vietomis išplatėja iki 6–12 kilometrų, ištįsta į 100 kilometrų ilgį, vidutiniškai pakyla iki 80 metrų. Aukščiausia viršūnė siekia 300 metrų. Dailių smėlio piramidžių ir pilių formas kartais pakeičia vėjas, o saulė pasirūpina jų žvilgesiu. Taip, kaip ryškūs Bajanzagas skirtingu paros metu gali atrodyti vis kitoks, taip ir Kongoro kopos dėl spindulių kryčio įgyja vis kitų švelnių dryžių – jie gali būti balsvi, rusvi, ryškios aukso spalvos. Bet šios kopos vertos ne tik apžiūrėti. Kai prie jų priartėsite, įsiklausykite į aplinką. Pabandykite įminti, iš kur gimsta mįslingas garsas. Gidas papasakos, kodėl Kongoras vadinamas „dainuojančiomis kopomis“. Tęsiame toliau. Jei Jums nešalta, nusiaukite batus ir prasielkite basomis. Dieviškai švelnus smėlis pėdas glosto. Jei pasiilgote gimtųjų namų, nenustebkite, kad kils asociacijų su Nidos kopomis. Retai apgyvendintoje Gobio dykumoje dideliu spinduliu viešpatauja tuštuma ir ramybė. Gerkite ją pamažu. Sustokite ir užsimerkite – į jūsų sielą ir kūną įsisemels nepaprastas dykumos jausmas. **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

10 diena. Kongoro smėlio kopos – Dungeni kanjonas – Jolo slėnis. Pusryčiai. Apsiaukite patogius batus. Tęsdami pažintį su unikaliomis **Gurvansaikano nacionalinio parko** vertybėmis, šiandien daug vaikščiosite. Ir vėl pastebėsite, kokia nevienoda ir Žemės turtų pilna gali būti **Gobio dykuma**. Ir vėl peizažas mainysis po truputį, bet pasikeitęs dovanos nepamirštamų emocijų. Nuotrauka Anželikos P. Pirma pravažiuosite **Bajandalajaus sumą**. Pralenddami jį, matysite, kaip žmonės ten įsikūrę. Turbūt jau anksčiau pastebėjote, kad ir klajokliško gyvenimo atsisakę mongolai prie namo, kad ir kuklaus, savo kieme įpratę pasistatyti jurtą. Kai kada ji tarnauja kaip būstas svečiams arba tiesiog kaip dar vienas šeimos kambarys. Kadangi gyvenvietėse ne visur nutiestos vandens komunikacijos (ne visiems jų ir reikia), miesteliai turi viešuosius dušus. Savo eilės laukiančioms moterims būna puiki proga paplepėti. Vyrų labiausiai mėgsta susibūrimus užieigose. Restoranas, nors ir virtuvėlės plotas, – irgi vietinių pamėgta susitikimų ir pokalbių erdvė. Nuotrauka Anželikos P. Tęskime laukinių grožybių paieškas. Bajandalajus turi dramatišką gamtos pasididžiavimą – **Dungeni kanjoną**. 12 kilometrų vingiuojanti sekli upė vietomis vos įsispraudžia tarp aukštų raukšlėtų uolų. Vasarą aplink sukinėjasi charakteringi raguoti gyvūnai: sibiriniai ožiai, muflonai, kalnų avys. Piemenys čia atgena pagirdyti savo gyvulius. Stebėkite natūralią gyvenimo tėkmę ir grožėkitės, tik pasilikite energijos didžiajam dienos žygiui. Nuotrauka Anželikos P. Po pietų vyksite į **Jolo**, arba **Erelio slėnį**, plytinį Zun Saichano kalnų šiaurės rytų pusėje. Ši kelionės dalis Jus iš stepių lygumų ir dykumos smėlių nukels į kontrastingą gamtos pasaulį. Čia žalios lygumos susitinka su stačiomis uolomis. Čia žemė susiduria su vandeniu. Čia žaluma susikerta su sniegu ir ledu. Čia šiluma ir šaltis – visada šalia. Mindami taką tarp kvepiančių pievų, tyrų šaltinių ir didingų kanjono uolų, pasieksite gilų ledo lauką, kuris išlieka sustingęs ištisus metus, o atsileidžia nebent vidurvasarį ar vėlyvą karštą vasarą. Sniego, ledo ir uolų deriniai kuria jausmingą žemės ir jos spalvų spektaklį, kurio dažni žiūrovai – laukinės avys ir ožiai, pesliai maitvanagai, snieginiai leopardai... **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

11 diena. Jolo slėnis – skrydis į Ulan Batorą – Gorki -Tereldž nac. parkas – Arijabalo šventykla. Pusryčiai. Pervežimas iki oro uosto. Skrydis vietinėmis oro linijomis Dalanzadgad – Ulan Batoras. Didieji Gobio dykumos smėlynai ir tarpekiai lieka už maždaug 600 kilometrų. Kol nuo sostinės pro stepes apie 60 kilometrų važiuosite į rytų pusę, į populiarią **Gorki-Tereldž (Gorkhi-Terelj) nacionalinį parką**, kaupkite jėgas dar vienai ilgesnei kelionei pėsčiomis. Šiandien prieš Jus atsivers iki tol neregėtų formų uolos, eglėnais pasipuošę kalnai ir daug žalumos. Įpratus prie kur kas nuosaikesnių peizažų, gali susidaryti įspūdis, jog tai jau – ne Mongolija, jog tai jau tarsi kitas kraštas: kur dingo beribės, atviros lygumos? Nuotrauka Anželikos P. Tovo aimage esantis Gorki-Tereldž parkas parodys dar vieną, nepaprastai jaukų Mongolijos grožį – miškingas stepes, vietomis išvogtas upių, ežerų ir karštųjų versmių. Kai kurie istorikai spėja, kad šių apylinkių slėniai slepia 1696 metais vykusio mūšio tarp mongolų ir mandžiūrų baigtį. Manoma, kad vietiniai klajokliai tąkart pralaimėjo ir paslaptį dingio... Arba dingo tikslios žinios apie jų kovas. Šį tą gali išduoti Gorki-Tereldž teritorijoje rastos žmonių kaukolės. Toliau praeitį dengia pievos, kuriose ganosi klajoklių galvijai. Vešlių žolių laukai ir aksominės žemės „bangos“ kai kur pereina į medžių tankmes. Iš gyvūnų čia įžymybės – briedžiai ir meškos, gyvena apie 250 paukščių rūšių. Kai kur laukinės jų valdas užpildo erozijos sukurtos uolų skulptūros ir fantastiški jų ansambliai. Prieš savo akis išvysite vėžlį primenančius gigantiškus luitus. Šį unikalų gamtos kūrinių vietiniai taip ir vadina – Melkhi khad, „**Vėžlio uola**“. Nuotrauka Anželikos P. Taip pat leisitės į meditacinę kelionę – būtent taip ją vadina patys mongolai. Prireiks įdėti daugiau fizinių pastangų, tačiau jas lydės nauji intelektualiniai įspūdžiai. Pradėkime nuo to, kad taką supa 144 budistiniai mokymai. Eilutės išverstos ir į anglų kalbą. Panagrinėkite jas, kad iš naujo pažvelgtumėte į atjautos religijos puoselėjamas vertybes. Eidami pro uolas, dairykites – gali būti, kad pamatysite ant jų Budos atvaizdus ar išpaišytas mantras tibetiečių kalba. Kalnuotuose Tibeto budizmo kraštuose įprasta palikti religijos ženklų ant akmenų, uolų sienų. Šie sakralūs piešiniai aplinką pripildo budistine dvasia ir gali atstoti kelio rodykles – tai ypač buvo svarbu senovėje, kai piligrimai dešimtis ir šimtus kilometrų keliaudavę laukiniais takais pėsčiomis. Iš tolo ryškiai šviečiantys piešiniai yra kaip orientyras ir užuomina, kad einama teisinga kryptimi, ir šventavietė – jau visai netoli. Eidami pirmyn, ieškokite ir natūralių gamtos grožybių. Kiekvienas metų laikas po Gorki-Tereldž parko slėnius paskleidžia savo apžavus. Rudenį ir žiemą apylinkės sukausto šiurkščių šalčių ir ledo pasaka, o šiltuoju metų laiku nuo sniego išsivadavę laukai sužaliuoja ir išsiskleidžia spalvingais gėlių žiedais bei aromatais, žemė parodo savo tyrus šaltinius. Nuotrauka Anželikos P. Prieisite medinį tiltą. Jį kirtę, lipsite į ant kalno įsikūrusią **Arijabalo šventovę**. Atėjūnus vartai pasitinka kur kas žemiau nei pagrindinis įėjimas. Jau žinote, kad budistams 108 – sakralus skaičius. Ir čia Jūs jį sutiksite. Skaičiuokite laiptus, kuriuos Jums teks įveikti paskutiniame etape... Mongolai šį kelią įsivaizduoja esant dramblio straubliui. Jei tik turite energijos atsargų ir Jūsų sveikatos būklė gera, būtinai eikite iki galo – nuovargį išsklaidysite aukščiausiai. Vietiniai tiki, kad pasiekę šią šventyklą, tampa dvasiškai tyresni. Mums, augusiems krikščioniškoje aplinkoje, tai lengviau paaiškinti kaip apsisvalymą nuo nuodėmių, tačiau budistų pasaulyje požiūris į jį ir dvasinės praktikos – kitokios. Paprašykite gido, kad jis Jums papasakotų, kaip patys mongolai supranta kelionės į Arijabalo šventyklą prasmę. Ją pasiekę, ilsėkitės grožėdamiesi Jus supančiais panoraminiais vaizdais. Jie veikia kaip akių ir sielos terapija. Verta užsukti ir į šventyklos vidų. Jau turite patirties tyrinėdami šventose vietose įkurdintas dievybes bei budistinius simbolius. Jei liks laiko ir noro, bent dešimt minučių galite skirti meditacijai – tam Arijabalas ir buvo pastatytas. Jo pradžia nukelia į pirmą XIX amžiaus pusę. Anuomet

šventyklą dailino tibetiečių menininkai, todėl jos originali architektūra buvo savita – susijungė tibetietiškas ir mongoliškas stilius. Pasakojama, kad čia specialiai ateidavo medituoti Mandžušrio (išminties bodisatvos) vienuolyno geltonkepuriai. Per komunistų šiausmus ši vienuolių meditacijų buveinė buvo sudarkyta kaip ir daugybė kitų religinių objektų Mongolijoje. Tačiau šaliai įžengus į naują tūkstantmetį ir religinę laisvę, Arijabalo šventyklos atgimimą inicijavo Lamirano vienuolynas. Šiandien šventovė atvira ir budistų vienuoliams, ir pasauliečiams. **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

12 diena. Gorki -Tereldž nac. parkas – Čingischano statulos kompleksas – Ulan Batoras. Pusryčiai. Atsisveikinę su Mongolijos nacionaliniais parkais ir gamta važiuosite link sostinės prie Tulo upės išdygusio **Čingischano statulos komplekso**. Jau įsitikinote, kokia svarbi istorinė asmenybė Mongolijos gyventojams yra garsiausias visų laikų Azijos karvedys. Į kiekvieną vietą, kuri susijusi su jo atminimu, plūsta ir patys mongolai. Pasaulyje dar reikėtų paieškoti kitos tautos, kuri taip vieningai ir užtikrintai lenktųsi savo didžiam protėviui. Čingischano vardas mongolams yra jų išlikimo, stiprybės ir atsidavimo gimtajai žemei sinonimas. Todėl 2008 metais pastatytą statulą verta aplankyti nebūtinai vien dėl jos gabaritų. Žmonės čia atvyksta pabūti akistatoje su Mongolijos galybės ir istorijos simboliu. Jam kompanija „The Genco Tour Bureau“ nepagailėjo 4 milijonų dolerių investicijų. Kol kas tai – didžiausia planetoje raitelio statula, kurios aukštis – 40 metrų. Plieninė ant arklį sėdinčio karvedžio figūra – daugiau nei triskart aukštesnė už patį jurtos formos lankytojų centrą, ant kurio ji pastatyta. Sukurti milžiniško dydžio Čingischaną buvo patikėta architektui J. Erkhjargalui ir skulptoriui D. Erdembilegui. Ši vieta statulai parinkta neatsitiktinai. Gidas Jums papasakos legendą, pagal kurią būtent čia didysis mongolas rado auksinį botagą. Kūrėjai sumanė, kad kiekvienas pastato elementas atkartotų reikšmingą įvykį. Pavyzdžiui, 36 kolonos reprezentuoja 36 mongolų chanus – nuo Čingischano iki paskutinės šiaurės Yuanų dinastijos valdovo ir paskutinio Borijiginų klanų vado Ligdanchano. Nuotrauka Anžėlikos P. Nusiteikite ir kultūrinėms, ir pramoginėms staigmenoms. Antai moderniai įrengtame Čingischano statulos komplekse yra **senovinių radinių ir replikų muziejus**. Ekspozitai Jus priartins prie Bronzos amžiaus, Siongnu stepių imperijos ištakų, Didžiojo chano laikų gyvenimo ir kitų praeitį budinančių, vaizduotę žadinančių istorijos fragmentų. Taip pat turėkite omeny: pagrindinis pastatas su statula sujungtas taip, kad galėtumėte laiptais per Čingischano krūtinę ir kaklą užkilti iki jo galvos. Beje, dalį kelio galima įveikti keltu. Paskutiniame taške gėrėsitės plačiais toliais – tokiais galingais, kartu paslaptiniais kaip ir klajoklių genčių bei tautų istorija, kuri sukasi apie didžiojo mongolo legendą... Čia Jūs numalšinsite ne tik istorinį alkį – Čingischano statulos komplekso aplinkoje ir papietausite. Nuotrauka Anžėlikos P. Grįžę į Ulan Batorą, vyksite prie **Zaisano memorialo kalvos**. Prognozuojame, kad šį objektą vertinsite prieštaringai. Pietinėje miesto pusėje aukštumoje iškilęs paminklas buvo skirtas atminti žuvusiems per Antrąjį pasaulinį karą sovietų armijos kariams. Penki metrai nuo žemės pakeltą žiedinę apžvalgos aikštelę juosia sovietų kovas iliustruojantys socialistinio realizmo stiliaus piešiniai. Į kalvos papėdę atbogintas sovietų naudotas tankas. Tačiau ne dėl to šį objektą įtraukėme į Jūsų pažinties su Ulan Batoru programą. Dabar ne veltui čia jaunuoliai mėgsta pabėgti nuo miesto triukšmo ir parymoti. Paradoksas: praeities draugystei su sovietais ir militaristinei ideologijai dedikuotas memorialas yra vienas geriausių taškų apžvelgti sostinę iš viršaus. Į viršų pėsčiomis užlipti užtrunka apie 20 minučių, pareikalauja kelių šimtų žingsnių ir jėgų. Užtat po to dosniai atsiveria Ulan Batoro ir per jį tekančios Tulo upės vaizdai. Taip Jūsų kelionę apibendrins gyvas Mėlyno dangaus šalies sostinės atvirukas. Sukite žvilgsnį ratu, ir pamatysite greta šiuolaikinės Mongolijos, kurią įkūnija daugiaaukščiai „miškai“, tradicinę ir dvasinę klajoklių Mongoliją. Jei oras bus pakankamai skaidrus, pastebėsite apačioje, tarp modernių namų, stovinčią auksinę Budos statulą, o horizonte išvysite šventą, beveik 1000 metrų aukščio Bogdchaną, paskutinio Mongolijos dvasinio lyderio vardo, kalną. Su šio iš Tibeto kilusio veikėjo istorija bei jos fonu pažintį pratęsite viešėdami muziejuje. Anksčiau tai buvo jo žiemos rezidencija ir vasaros maldų šventyklos. Paskutinis šalies dvasinis lyderis Jebšunas Damba Hudagtas VIII, vadintas Bogdchanu, čia pragyveno 20 metų. Gimęs Tibete, jis dar vaikystėje pagal atgimėlių – vadinamųjų tulku tradiciją, buvo atpažintas kaip vieno iš Gelug linijos mokytojų – Bogd Gegeno inkarnacija. Dėl tuo metu tarp Tibeto ir Mongolijos palaikomų glaudžių politinių ir religinių ryšių 1874 metais jis persikraustė į Urgą. Tibeto budizmo hierarchijoje Bogdchanas buvo trečias pagal svarbą asmuo – po Dalai Lamos ir Pančen Lamos, tad dar vadintas Bogd Lama. Jo žmona netgi buvo laikoma „dakinių motina“ ir pripažinta Baltosios Taros įsikūnijimu. Nuotrauka Anžėlikos P. 1911 metais Bogdchanas tapo Mongolijos kaganato valdovu, kai Rusijos caro palaikoma šalis paskelbė nepriklausomybę nuo tuo metu Čingų dinastijos valdomos Kinijos. Iš XX amžiaus atėję pasakojimai leidžia susidaryti įspūdį, kad Bogdchanas nenorėjo būti nei Kinijos marionete, nei priklausyti nuo Tibeto politikos, todėl stengėsi išlikti savarankiškas ir net, anot kai kurių šaltinių, turėjo ambicijų atkurti Čingischano imperiją. Dėl to esą jis nebuvo mėgstamas Čingų elito, o vėliau užsitraukė komunistų nemalonę ir buvo visai šmeižiamas. Bogdchanas galutinai įtakos neteko Kinijos karinėms pajėgoms šalį okupavus 1919 metais. Po 1921 metais Mongoliją sukrėtusios revoliucijos D. Sukhbataaras Bogdchanui leido iki mirties išlikti soste, tačiau smarkiai apribojo jo galias. Bogdchanas mirė 1924 metais. Revoliuciją sukrėtę sovietų komunistai nebeleido tęsti tiulku tradicijos ir galiausiai Mongolijoje ją visiškai nukirto. Tačiau naujasis Bogd Gegeno atgimėlis rastas Tibeto sostinėje Lhasoje 1932 metais. Ir Tibete ir Mongolijoje geso sąlygos dvasinei linijai vystyti. 1959-iais kartu su Dalai Lama naujasis tiulku pabėgo į Indiją. 1991-iais Dalai Lama XIV Jebtsundambą Khutugtu IX oficialiai patvirtino kaip tikrąjį Bogd Gegeno atgimėlį. Paskutinis mongolų dvasinis vadovas mirė 2012 metais. Nuotrauka Anžėlikos P. Jau susidarėte įspūdį, kaip pastarąjį šimtmetį painiai ir sudėtingai klostėsi Mongolijos, kartu – Tibeto budizmo likimas ir šioje šalyje, ir už jos ribų. Daugiau apie **Bogdchano** gyvenimo užkulius sužinosite **muziejuje**. Jame eksponuojamos iš to meto išlikusios tankos ir skulptūros, taip pat valdovui skirtos dovanos, pavyzdžiui, Rusijos caro dovanoti auksiniai batai ir kiti brangūs daiktai. Tarp saugomų istorinių vertybių yra ir 1911-ųjų Mongolijos nepriklausomybės deklaracijos dokumentas. Bogdchano rūmų muziejus Jums bus geriausia erdvė pajusti tuometę Jebšuno Damba Hudagto VIII aplinką ir XX amžiuje Mongoliją krėtusių permainingų atmosferą. Nuotrauka Anžėlikos P. Norime, kad šios kelionės spalvos, formos, garsai ir skonis visapusiškai Jums perteiktų Mėlyno dangaus šalies žavesį ir amžių patikrintą jėgą. Pasirūpinome, kad šis vakaras Jums padėtų per gyvai atliekamą muziką ir judesį prikelti Mongolijoje pagautas klajoklių bei šamanų kultūros nuotaikas. Tad pirma pakviesime į pasaulyje žinomo, per 40 šalių su gastrolėmis aplankiusio **mongolų ansamblio „Tumen ekh“ pasirodymą „Wonders of Mongolia“ („Mongolijos stebuklai“)**. Pajuskite stepių krašto stebuklus per styginių instrumentų, tokių kaip morin khuur, skambesį, senąsias nomadų dainas, iš Himalajų atkeliavusius ritualinius tsam kaukių šokius ir juose atgyjančius demonus pačiais šurpiausiais ir egzotiškiausiais pavidalais. O kai prisisotinsite tokių ryškių ir įsimenamų kaip atlikėjų kostiumai emocijų, vyksite į atsisveikinimo vakarienę. **Nakvynė viešbutyje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

13 diena. Ulan Batoras. Nadamo festivalio atidarymo ceremonija: šaudymas iš lanko, žirgų lenktynių, imtynių rungčių stebėjimas. Po pusryčių vyksite į Ulan Batoro nacionalinį stadioną stebėti spalvingojo grandiozinio **Nadamo festivalio** atidarymo ceremonijos. Šis svarbiausias kasmetinis renginys vainikuos Jūsų kelionę, bus paskutinis ir apibendrinantis akcentas klajoklių šalies, iki šiol garbinančios savo garsųjį karvedį Čingischaną, pažinime. Nadamo festivalyje varžosi raiteliai, imtynininkai, vyksta šaudymo iš lanko varžybos. Tai sporto

šakos, simbolizuojančios Čingischano kariuomenės dvasios ir kūno stiprybę. Jas, suklestėjusias didžiojo karvedžio valdymo laikais, mongolai puoselėja iki šiol. Stadionas mirgės spalvingais tautiniais drabužiais – į festivalį suvažiuoja dalyviai iš visų Mongolijos kampelių. Lankysitės šaudymo iš lanko aikštėje, vyksite į jojimo varžybų lauką, kur lenktyniauja keli šimtai raitelių, stebėsite tradicines imtynes. Nepamirškite pasilikti šiek tiek vietos ir fotoaparato laikmenoje, užtikriname, jog festivalis dovanos unikalių vaizdų bei nepamirštamų kadry! **Nakvynė viešbutyje.** Maitinimas: pusryčiai.

14 diena. Antra festivalio diena / Skrydis į Europą. Pusryčiai. Jeigu skrydžio laikas nebus ankstyvas, turėsite galimybę pasidžiaugti antrąja Nadamo festivalio diena ir stebėti Soyolono žirgų lenktynes, kuriose dalyvauja jaunuoliai ir net vaikai nuo 7 m. amžiaus bei itin greiti penkių metų saulaukę žirgai. Šioje rungtyje reikia įveikti 25 km atstumą. Rungtis pritraukia begales smalsuolių, trokštančių „išsimaudyti“ Nadamo festivalio dulkėse. Tikima, jog šios lenktynių sukeltos dulkės palaimina ne tik dalyvius, bet ir visus stebėtojus iki kitų metų festivalio. Nesant galimybės stebėti žirgų lenktynes, pervežimas į oro uostą. **Skrydis Ulan Batoras – Europos miestas – Vilnius.** Maitinimas: pusryčiai.

15 diena. Grįžimas į Lietuvą..

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Pervežimai iš / į oro uostus; pasitikimai oro uostuose.
- Kelionė patogiu visureigiu ir autobusu (pagal programą).
- Vietinio skrydžio Dalanzadgad – Ulan Batoras bilietas (įskaičiuotas 15 kg bagažas, oro uostų mokesčiai).
- 3 nakvynės Ulan Batore 3*– 4* viešbutyje, svečių namuose.
- 9 nakvynės tradicinėse mogoliškose jurtose.
- Pilnas maitinimas: 12 pusryčių, 11 pietų ir 11 vakarienių (pagal programą).
- Ekskursinė – pramoginė programa.
- Jėjimo bilietai į mokamus objektus, Nadamo festivalio bilietas.
- Kvalifikuotų vietinių gidų paslaugos anglų arba rusų kalba.
- 1 litras vandens asmeniui dienai.
- Jodinėjimas kupranugariais Gobio dykumoje.
- Jodinėjimas žirgais Gorki-Tereldž nac. parke.
- Profesionalaus kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos.
- Kelionės dokumentų sutvarkymas.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinių skrydžių bilietai (su oro uostų mokesčiais), kurių kaina vidutiniškai svyruoja ~1490 EUR (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Ekskursijos ir pramogos, neįtrauktos į programą.
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (**privalomas**), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (pagal pageidavimą).
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai vietiniams gidams 3-5 USD asm./dienai ir vairuotojams 1-2 USD asm./dienai, gėrimai, kitos nepaminėtos išlaidos.
- P.S. už leidimą fotografuoti ir filmuoti tam tikruose objektuose mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienos/esim-virtuali-kortele>

Papildoma informacija

- Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- Pasikeitus skrydžių, traukinių, keltų tvarkaraščiams, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis. **Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.**
- Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškinių, oro sąlygų, streikų, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz., vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlę. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/lt/skiepai-keliautojams/>
- Minimalus keliautojų skaičius grupėje – 15 turistų. Nesurinkus minimalaus turistų skaičiaus ir, turistams sutikus, grupė gali vykti be kelionės vadovo iš Lietuvos; kelionės kaina perskaičiuojama.
- LR piliečio pasas turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasas turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų***. Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „KAUNO GRŪDA“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŲNŲ IR ORO VEŽEJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfrau ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Neringa Kasmočienė

☎ [046433406](tel:046433406) ✉ neringa@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedirbame, VII : Nedirbame

Kaunas: [037 32 44 54](tel:037324454), **Vilnius:** [05 215 00 77](tel:052150077), **Klaipėda:** [046 31 17 43](tel:046311743), **Mažeikiai:** [044 32 53 00](tel:044325300), **Online užsakymai:** [061148640](tel:061148640), **Grupėms:** [037 40 41 73](tel:037404173)